פרשת
שלח

גליון מס' 90

לאור ההלכה

להאיר את הדרך לעובדה ולמעשה
עפ"י מורנו ר' נתן מברסלב
בספר ליקוטי הלכות

טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד

עִקַּר פְּגַם הַמְּרַגְּלִים הוּא שֶׁפָּגְמוּ בִּבְחִינַת הַהִתְקַשְּׁרוּת שֶׁצְּרִיכִין לְקַשֵּׁר תַּחְתּוֹנִים וְעֶלְיוֹנִים יַחַד שֶׁזֶּה זוֹכִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא.. וְזֶה שֶׁמּוּבָא שֶׁפְּגַם הַמְּרַגְּלִים הָיָה עַל-יְדֵי גַּסּוּת, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר שֶׁהָיוּ כֻּלָּם זַכָּאִים, אֲבָל נָטְלוּ עֵיטָא בִּישָׁא אָמְרֵי אִי יַעֲלוּן יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא נְעִיבַּר מִינָּן מִלְּמֶהֱוֵי רֵישָׁא וּמִנֵּי מֹשֶׁה רֵישָׁא אָחֳרָנִין דְּהָא בְּמִדְבְּרָא זַכְיָן לֶמֱהֱוֵי רֵישָׁא. אֲבָל בְּאַרְעָא לָא נִזְכֵּי וְכוּ' כִּי בֶּאֱמֶת הָעִקָּר הִיא הָעֲנָוָה שֶׁמֵּשִׁים עַצְמוֹ כְּאַיִן כְּאִלּוּ אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל, כִּי מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ בְּתַכְלִית הַבִּטּוּל וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵינוֹ עוֹמֵד עַל דַּעְתּוֹ כְּלָל וּמְקַשֵּׁר כֻּלָּם לַה' יִתְבָּרַךְ. וְהַמְּרַגְּלִים פָּגְמוּ בָּזֶה שֶׁהָיוּ יְרֵאִים שֶׁלֹּא יַעֲבִירוּ מֵהֶם הָרָאשׁוּת שֶׁלָּהֶם, כִּי הֵבִינוּ שֶׁשָּׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְהַשִּׂיג מֹחִין אֲחֵרִים עַד שֶׁיּוּכְלוּ לְהַעֲלוֹת כָּל הַנּוֹפְלִים לַה' יִתְבָּרַךְ. וְהֵם רָאוּ בְּעַצְמָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהַגִּיעַ לָזֶה כִּי אֵינָם רוֹצִים לְהוֹרִיד עַצְמָן כָּל כָּךְ וְכוּ' וְכַנַּ"ל עַל-כֵּן הָיוּ מִתְיָרְאִים שֶׁלֹּא יַעֲבִירוּ מֵהֶם הָרָאשׁוּת. וְעַל-יְדֵי-זֶה נָטְלוּ עֵיטָא בִּישָׁא וְדִבְּרוּ סָרָה עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגָרְמוּ מַה שֶּׁגָּרְמוּ. וּבֶאֱמֶת הָיוּ צְרִיכִין לְבַטֵּל עַצְמָן וּלְהַפְקִיר הָרָאשׁוּת שֶׁלָּהֶם. וְגַם אִם הָיוּ מְבַטְּלִין עַצְמָן בֶּאֱמֶת וְהָיוּ מְסַלְּקִין דַּעְתָּם וְהָיוּ מִתְחַזְּקִין

ממה פחדו המרגלים ?

כל סוג של פעולת עבודה שאדם עושה בסופו של דבר היא נקראת בשם 'עבודה', אין עבודה בלי 'עבודה', מה'סבל' שסוחב משאות קשים בשמש הקופחת ועד איש ההייטק שמסתובב לו על כסא המנהלים שלו.. כולם בסוף היום מרגישים עייפים ומותשים, ומדוע? כי הם כולם עובדים קשה, כך או אחרת..

'עבודת ה'' גם נקראת 'עבודה' כולנו יודעים שבשביל לזכות להתקרב אל ה' ולזכות לשלמות המידות וכו' צריכין לזה עבודה ויגיעה רבה, כמו שהדולרים אינם גדלים על העצים גם המידות הטובות והאמונה אינם צצים מהשרוול, ועל זה אין חולק, רק השאלה היא מהי מהות העבודה שיש בעבודת ה' והיכן צריך לשים את הדגש ולהבין את העיקר, אם נשקיע עבודות קשות במקום שלא צריך הרי שגם נצא מותשים מזה וגם לא נזכה לכלום והרי קרח מכאן ומכאן, רבינו אומר שהיצר הרע מתלבש הרבה במצוות ומגיע אל האדם כל פעם בלבוש אחר ובגלל הלבושים השונים שלו לא תמיד אנשים מבינים מי עומד מולם עד שנדמה להם שהיצר אינו אלא צדיק מופלג שבא להוכיחם בו בזמן שהוא מוריד אותם שאולה, ועוד יכול להידמות לאדם שהוא עסוק ב'עבודה' הנכונה והטהורה.. ולכן אנו צריכים עד מאוד את התורה שבעל פה בכל דור ודור שהם הצדיקים המזוככים מכל סיג של השפעת היצר ילמדו אותנו מה בא באמת מצד הקדושה ומה ההיפך בכדי שנשקיע 'עבודה' במקום המועיל ולא ניגע לריק חלילה,

כשאנו קוראים את סיפור המרגלים בפרשה ממבט ראשון אנו די כועסים על המרגלים, מה יש להם?! הם הלא ראו איך שה' מוביל אותם בכל פעם ונלחם ומנצח בעבורם, אז מדוע לחשוש להיכנס לארץ שה' יתברך בחר להם, הרי בוודאי שזה המקום המובחר להם ומדוע לבכות מפחד ולהתלונן בדרך לשם? בפרט שה' יתברך הראה כאלו ניסים ונפלאות והרי וודאי שינצחו גם כאן!

והנה, האדם רוצה לזכות לעבודת ה' יתברך, לטהר את עצמו, לשרות במקום של שמחה של אמונה של קדושה, הוא מאוד רוצה להיות שם, אך בדרך כלל המציאות מראה להיפך, האדם נופל הרבה ברשתו של היצר, אם בתאוות או בעצבות או כעס, ריחוק מאמונה ושלוה וכו', והרי מזה האדם נשבר מאוד מדוע יש פער כ"כ גדול בין ה'רצוי' ל'מצוי', מדוע הרצונות שלי נשארים בגדר חלום ואינם מתממשים, וכי ה' לא רוצה שאגיע לשלמות?! ולכן על פי רוב אנשים מתייאשים ושמים את כל העבודת ה' בצד ומחפשים להם משהו אחר, כל מיני סוגים של בריחות...

ואמנם הרצונות של האדם הם טובים ויקרים מאוד ואכן לשם צריך לשאוף ולהגיע, אך יתכן ואם האדם אינו מגיע לזה יתכן שהוא פספס משהו בדרך, כי לא יתכן שה' יתברך נתן לנו יעד שלא ניתן להגיע אליה, אם כן אנו צריכים לגלות מהי הדרך דרכו נוכל לצעוד אל הדרך העולה בית קל מבלי להישבר לעולם,

בעבודת ה' כל השגה וקירבה שיש לאדם בקירבת ה' מתחיל מ...אפס, ולא מאמצע הדרך וממקום שיש לו כבר פת בסלו, כי "החכמה מ'אין' תמצא" ההשגה והאור שמגיעה לאדם אינו יכול להגיע לאדם רק כמה שהוא נכנע בליבו באמת באופן שהוא מרגיש את חוסר ידיעותיו ויכולותיו, וגם אם הוא התחיל כך כבר אלף פעמים, הרי שהוא צריך להתבטל מחדש באופן שלא יהיה לו אפילו את ההשגה הראשונה שהייתה לו, וכל התחלה חדשה גם אם היא תביא את האדם לדרגה יותר גבוהה היא חייבת להתחיל במסלול חדש ויסודות חדשים של ביטול שכלו והקדמותיו לגמרי, ומסתבר שמזה האדם מפחד מאוד - מהכנעה זו שמבטל כביכול את מה שיש לו והוא השיג כבר,

כי האדם מאוד רוצה לזכות להיות צדיק ועובד ה'

בֶּאֱמוּנָה לְבַד. הָיוּ יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לִקְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלִזְכּוֹת אַחַר כָּךְ לְהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר הַכֹּל לַה' יִתְבָּרַךְ גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים כַּנַּ"ל. וְאָז הָיוּ רָאשִׁים בֶּאֱמֶת יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִבַּתְּחִלָּה. וְעַל-יְדֵי הַפְּגָם שֶׁלָּהֶם שֶׁפָּגְמוּ בְּכָל זֶה וְלֹא רָצוּ לְבַטֵּל דַּעְתָּם לְגַבֵּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמָן הָעֲנָוָה שֶׁל מֹשֶׁה וְכוּ'. עַל-יְדֵי-זֶה אִבְּדוּ הַכֹּל וְגָרְמוּ מַה שֶׁגָּרְמוּ, כִּי עֲנָוָה וֶאֱמוּנָה תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (סוֹטָה ד) כָּל הַמִּתְגָּאֶה כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. נִמְצָא, שֶׁגַּאוּת הוּא בְּחִינַת כְּפִירוֹת וַעֲבוֹדָה זָרָה. וּלְהֵפֶךְ עֲנָוָה הִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עִקַּר הַהִתְקַשְּׁרוּת עָלְמָא תַּתָּאָה בְּעָלְמָא עִלָּאָה שֶׁזֶּה עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת שֶׁזּוֹכִין לָזֶה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כַּנַּ"ל: וְזֶהוּ, וַנְּהִי בְעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וְכוּ'. כִּי אֵיךְ שַׁיָּךְ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ יְקַבֵּל שַׁעֲשׁוּעִים מִבְּחִינָה פְּחוּתָה כָּזוֹ וְכוּ'. וְזֶהוּ, וַנְּהִי בְעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם, כִּי הָא בְּהָא תַּלְיָא, שֶׁכְּמוֹ שֶׁהָיוּ בְּעֵינֵי הַנְּפִילִים שֶׁלֹּא נֶחְשְׁבוּ בְּעֵינֵיהֶם רַק כַּחֲגָבִים בְּעָלְמָא וְלֹא הֶאֱמִינוּ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְקַבֵּל נַחַת מֵהֶם וְהִקְשׁוּ מָה אֱנוֹשׁ וְכוּ'.

ליקו"ה יורה דעה חלק ב' הלכות נדרים הלכה ד' אות י"ח

כרצון ה' כביכול, אך באמת אינו מסוגל באמת לבטל את רצונו כרצון ה' האמיתי, ולא כפי רצון האדם שמצייר לעצמו את רצון ה' לפי רצונו האישי שרוצה להצליח בדרך שלו וכו', כי באמת עיקר רצון ה' הוא **לִזְכּוֹת לִקְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל** ומהי קדושת ארץ ישראל? **שֶׁצְּרִיכִין לְקַשֵּׁר תַּחְתּוֹנִים וְעֶלְיוֹנִים יַחַד שֶׁזֶּה זוֹכִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא**, ה' רצה להביא אותנו לארץ ישראל בכדי שנתקן את הבריאה נתקן את עצמינו נקשר ונאחד את כל המקומות השפלים והנמוכים שלנו אל ה' יתברך, ומזה המרגלים מאוד חששו, זה היה נראה להם הפסד גדול **כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר שֶׁהָיוּ כֻּלָּם זַכָּאִים, אֲבָל נָטְלוּ עֵיטָא בִּישָׁא אָמְרִי אִי יַעֲלוּן יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא נְעִיבַר מִינָּן מִלְּמֶהֱוֵי רֵישָׁא וּמִנֵּי מֹשֶׁה רֵישָׁא אֲחֶרְנִין דְּהָא בְּמִדְבְּרָא זַכְיָן לְמֶהֱוֵי רֵישָׁא. אֲבָל בְּאַרְעָא לָא נִזְכֵּי וְכוּ' . וְהַמְרַגְּלִים פָּגְמוּ בָּזֶה שֶׁהָיוּ יְרֵאִים שֶׁלֹּא יַעֲבִירוּ מֵהֶם הָרָאשׁוּת שֶׁלָּהֶם,**

'במדבר' היה להם כל טוב, דבקות בה', דבקות בצדיקים במשה רבינו, אכלו 'מן' מן השמים, שתו מים מן הסלע, הם הרגישו שהם עובדים את ה' כראוי, ואז לפתע כשהתקרבו לארץ ישראל נהיה להם שחור בעיניים, הם **הֵבִינוּ שֶׁשָּׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְהַשִּׂיג מֹחִין אֲחֵרִים עַד שֶׁיּוּכְלוּ לְהַעֲלוֹת כָּל הַנּוֹפְלִים לַה' יִתְבָּרַךְ**, הם הבינו שיש כאן סוג של 'עבודת ה'' שונה ממה שהיו רגילים במדבר, עבודה שהם לא ממש מעוניינים בה, כי **הֵם רָאוּ בְּעַצְמָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהַגִּיעַ לָזֶה כִּי אֵינָם רוֹצִים לְהוֹרִיד עַצְמָן כָּל כָּךְ וְכוּ'** לא התאים להם לוותר על האור, לרדת מהעץ, להתחיל מאפס, **עַל-כֵּן הָיוּ מִתְיָרְאִים שֶׁלֹּא יַעֲבִירוּ מֵהֶם הָרָאשׁוּת** שלא יקחו מהם את מה שיש להם,

כי באמת עיקר הנחת רוח לפני ה' הוא שמקשרים את כל המקומות לה' יתברך כי **צְרִיכִין לְקַשֵּׁר תַּחְתּוֹנִים וְעֶלְיוֹנִים יַחַד שֶׁזֶּה זוֹכִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא,** שעיקר רצון ה' הוא שאנחנו איך שאנו נראים נעלה את המקום הזה ונחבר את עצמינו לה' ונאמין באמונה שלמה שה' נמצא עימנו בכל מקום ככל נמוך שיהיה ולהתחזק דווקא משם למצוא את ה' ולדבר לפניו ולהמשיך לשם תקוה ואמונה וכו' ולזה אי אפשר להגיע רק עם **עֲנָוָה שֶׁמֵּשִׁים עַצְמוֹ כְּאַיִן כְּאִלּוּ אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל,** כי אם האדם שמרגיש שהוא יודע וחשוב וכו' קשה להתחיל מאפס ולגלות את ה' במקומו כי לא נאה לו שיפסיד את מדרגתו וימצא את ה' במקום שפל ונמוך, אך באמת עיקר שלמות העבודה הוא שהאדם **מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ בְּתַכְלִית הַבִּטּוּל וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵינוֹ עוֹמֵד עַל דַּעְתּוֹ כְּלָל** הוא מוותר על דעתו ומעמדו ואז יש לו את הכח ל**קַשֵּׁר כֻּלָּם לַה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה זוֹכִין בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דַּיְקָא,**

ובאמת כשהאדם מוותר על דעתו ומקומו דווקא משם יוכל באמת לגדול ולצמוח, ובכל פעם שיש לאדם קושי בלבול או כל צרה שלא תהיה ידע שהישועה האמיתית שלו לא נמצא בהשגת ה'יש' אלא ב**עֲנָוָה שֶׁמֵּשִׁים עַצְמוֹ כְּאַיִן כְּאִלּוּ אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל,** שזה היה חטא המרגלים **שֶׁפְּגַם הַמְרַגְּלִים הָיָה עַל-יְדֵי גַּסּוּת.. שֶׁהָיוּ יְרֵאִים שֶׁלֹּא יַעֲבִירוּ מֵהֶם הָרָאשׁוּת שֶׁלָּהֶם**, הם פחדו שהם יפסידו את מה שיש להם, ולכן הם **נָטְלוּ עֵיטָא בִּישָׁא וְדִבְּרוּ סָרָה עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגָרְמוּ מַה שֶׁגָּרְמוּ** אך הם לא ידעו ש**הָעִקָּר הִיא הָעֲנָוָה שֶׁמֵּשִׁים עַצְמוֹ כְּאַיִן,** ודווקא דרך זה היו יכולים לזכות להשגות גדולות כי **אִם הָיוּ מְבַטְּלִין עַצְמָן בֶּאֱמֶת וְהָיוּ מְסַלְּקִין דַּעְתָּם וְהָיוּ מִתְחַזְּקִין בֶּאֱמוּנָה לְבַד** מתוך מקום של ביטול שיש שם רק אמונה ואין את השגותיהם הקודמות אזי **הָיוּ יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לִקְדֻשַּׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִזְכּוֹת אַחַר כָּךְ לְהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר הַכֹּל לַה' יִתְבָּרַךְ גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים** כי דרך הענוה האדם משלים עם עצמו איך שהוא הוא משלים עם הקטנים והמקומות הנמוכים שיש בו והוא יכול לקשר גם אותם לה' יתברך בביטול גמור, ובסופו של דבר רק באופן כזה היו באמת מצליחים להשגה הגדולה ביותר להיות **רָאשִׁים בֶּאֱמֶת יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִבַּתְּחִלָּה,** יה"ר שנזכה לכך.

פניני אור

אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל שׁוּם דַּעַת וְשֵׂכֶל אֲמִתִּי כִּי אִם כְּשֶׁמֵּשִׁים עַצְמוֹ כִּבְהֵמָה כְּאִלּוּ אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל, וְגַם כְּשֶׁמְּקַבֵּל אֵיזֶה שֵׂכֶל וְדַעַת צָרִיךְ לֵידַע בְּכָל פַּעַם שֶׁעֲדַיִן אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אֲדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה כַּמָּה פְּעָמִים, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכֶה לְקַבֵּל מֹחַ וְדַעַת חָדָשׁ בְּכָל פַּעַם. וְזֶהוּ בְּחִינַת צִמְצוּם וּמִדָּה דִּקְדֻשָּׁה בְּחִינַת מַלְכוּת בְּחִינַת נו"ן הַנַּ"ל שֶׁעַל יְדֵי זֶה עִקַּר קַבָּלַת הַמֹּחִין כַּנַּ"ל.
(ליקו"ה חו"מ ב')

לתגובות והערות או לקבלת עלון זה במייל שלחו ל: oraalacha@outlook.co.il

לע"נ שמואל בן אברהם נחמן שמחה